

Vefsn kommune
- et steg foran

**Rusmiddelpolitisk
handlingsplan
For Vefsn kommune
2020 -2024**

INNHOLDSFORTEGNELSE

Innledning	3
DEL 1: Kartlegging.....	4
Salg av lovlige rusmidler	4
Juvente	4
Lokal Ungdomsundersøkelse	4
Tobakk	4
Debutalder for alkohol	5
Narkotika.....	5
Psykisk helse	6
Konklusjon ungdomsundersøkelse	6
Ressursbruk i omsorg.....	7
Temamøter	8
Tema Rusomsorg	8
Tema - Skjenking og salg av alkohol.....	8
Tema - Tidlig innsatts og generell forebygging	8
Måloppnåelse i forhold til “gammel” plan.....	9
Måloppnåelse i forhold til resultatmål delmål 1	9
Delmål 1	9
Delmål 2.....	10
Delmål 3.....	10
Konklusjon kartlegging.....	10
DEL 2: MÅL.....	11
Delmål 1	11
Delmål 2.....	12
Delmål 3.....	12
DEL 3: TILTAK	13
Tiltak 0.1 Videreføring av tidligere plan og arbeid.....	13
Tiltak delmål 1	13
Tiltak 1.1 Vurdering av etablert tiltaksrekke	13
Tiltak 1.2 Samarbeid innenfor rusforebygging	14
Tiltak 1.3 Rullering av plan for kommunens inkluderingsarbeid.	15
Tiltak 1.4 Videreføring av ungdomsprosjekt i avdeling for psykisk helse.	16
Tiltak 1.5 Prosjekt «Bruk av digitale plattformer for kommunikasjon og dialog med ungdom».....	18
Tiltak 1.6 Aktiviteter og tiltak mot frafall og utenforskap. (Driv).....	19
Tiltak 1.7 Ungdata -ungdomsundersøkelse.....	21
Tiltak delmål 2	22
Tiltak 2.1 Alkoholpolitiske retningslinjer.....	22
Tiltak delmål 3	22
Tiltak 3.1 Styrking av rustjenesten, boliger med heldøgns bemanning.	22
Tiltak 3.2 Miljøtjeneste.....	24
Tiltak 3.3 Aktivitet og sosial plattform.....	24
DEL 4: PRIORITERING	25
Driftskostnader ved gjennomføring av top-5 tiltak:.....	25
Øvrige tiltak i prioritert rekkefølge	Feil! Bokmerke er ikke definert.
DEL 5: KVALITETSSIKRING	26

Innledning

Kommunestyret nedsatte i møte 30.10.2019 sak 102/19 følgende utvalg for arbeid med Rusmiddelpolitisk handlingsplan:

Tone Moby Røreng (leder)

Rune Leer

Anita Jensen

Ronny Dorp

Malin Lynghaug-Johansen

Kine Mosheim-Lysfjord

Torbjørn Os

Utvalget ble gitt følgende mandat «Ruspolitisk handlingsplan 2020-2024 med alkoholpolitiske retningslinjer rulleres og legges fram for kommunestyret våren 2020.

Utvalget har gått gjennom eksisterende plan og sett på hvilke tiltak som er gjennomført og hvordan tiltakene fra denne planen fungerer. På grunn av korona ble arbeidet forsinket.

I arbeidet med Rusmiddelpolitisk handlingsplan for tidsrommet 2020-2024 har gruppen prøvd å kartlegge ulike aktuelle problemstillinger når det gjelder rusituasjonen i Vefsn-samfunnet.

Utvalget har hatt temamøter hvor ulike instanser var invitert og møtte. Dette gjelder både lokale aktører som helsetjeneste, skoler, ungdomstjenesten, ungdomsråd og politi.

Kommunestyret og utvalget hadde tre fokusområder som utvalget ville arbeide med. Dette var forebygging/tidlig innsatts, situasjonen for etablerte rusmisbrukere, samt salg og skjenking av alkohol.

Planen ses som et rusfaglig innspill i kommunens planarbeid. Utvalget har så foreslått ulike resultatmål slik at det kan være mulig å måle effekt av igangsatte tiltak. Tiltakene i planen vurderes i forbindelse med ordinært kommunalt planarbeid slik som kommune- og økonomiplan. Det skal årlig avgis rapport til kommunestyret om tiltakene i planen.

Fra administrasjonen har Harald Fåkvam, Rigmor Leknes og Konrad Kummernes vært sentrale bidragsytere for utvalget.

DEL 1: Kartlegging

I utarbeidelsen av denne planen var det svært viktig å prøve å gi et bilde av situasjonen i kommunen. Uten en slik gjennomgang ville det være svært vanskelig å finne fornuftige og virksomme tiltak. Kunnskapen er hentet inn med ulike metoder slik som spørreundersøkelser og dialog. Aktuell litteratur og forskning på området er også brukt. Denne delen av planen inneholder også en gjennomgang av resultater fra den utgående planen.

Salg av lovlige rusmidler

I 2018 var det i alt 28 bedrifter i Vefsn som solgte alkohol. Det var et vinmonopol, 12 salgsbevillinger og 16 skjenkebevillinger. En bedrift hadde både salgs og skjenkebevilgning.

Siden vi startet å lage salgsstatistikker for alkoholpolitiske planer i 2007 har det lokale salget av alkohol i vareliter ligget rundt 7 til 8 hundre vareliter. Når disse vareliterne gjøres om til alkoholenheter har salget vært stabilt rundt 4.3 millioner enheter.

I 2018 var det totale antall vareliter solgt 821 tusen fordelt på 576 tusen liter øl 195 tusen liter vin og 50 tusen liter brennevin. Som gir 4,3 millioner alkoholenheter solgt i Vefsn. Tallene baserer seg på tall fra Vinmonopolet og omsetningsrapportert til kommunen i forbindelse med beregning av kommunale avgifter for salg og skjenking. Følgende verdier er brukt for en alkoholenhet 0,33 l øl/rusbrus, 15 cl vin, 4 cl brennevin.

Juvente

Juvente har de siste 13 år gjennomført egne «skjenke kontroller» i hele Norge der ungdom under 18 år prøver å kjøpe alkohol i dagligvarebutikker. Det ble gjennomført 10 kjøpsforsøk av alkohol av mindreårige i Vefsn. Av 10 kjøpsforsøk fikk mindreårig gjennomført 2 kjøp.

Mer om dette kan leses her: <http://skjenkekontrollen.no/>

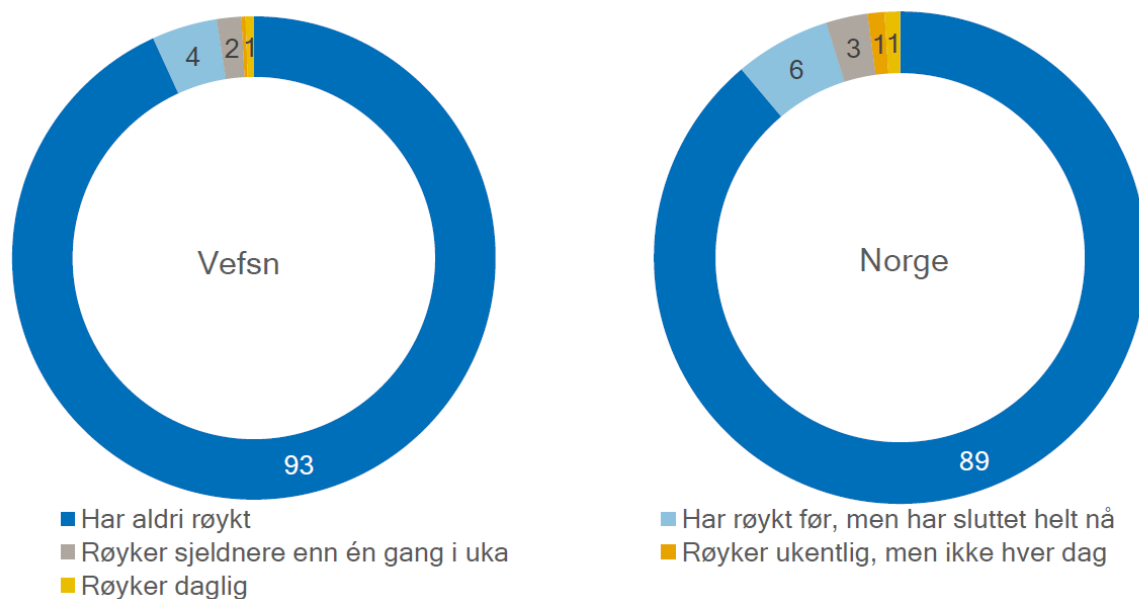
Lokal Ungdomsundersøkelse

Våren 2019 ble det gjennomført ungdomsundersøkelse i Vefsn i ungdoms- og i den videregående skolen. Undersøkelsen gi et bilde av ungdomsgruppen og gir god tilbakemelding på staa i ungdomsgruppa generelt.

Tobakk

I tallene fra Ungdomsundersøkelsen 2020 er det er nesten ingen i ungdomsskolen som svarer at de røyker og røyking som fenomen er knyttet til ei svært lita gruppe på ungdomsskolen. Det er også svært lave tall i videregående skole.

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Vefsn og i Norge

Debutalder for alkohol

Deltakerne i undersøkelsen har svart på hvor gammel de var første gangen de hadde drukket så mye at de kjente seg full. Når vi ser på tall fra 2007, 2011, 2013 og 2016 ser vi at vi har hatt en positiv utvikling når det gjelder debutalder og antallet som har debutert i gruppa. Denne utviklinga forsetter ikke i 2020.

Prosentandel av ungdomsskoleelever som har vært tydelig beruset siste år

Vi har nå en senket debutalder og ligger over snittet i landet når det gjelder beruselse.

Narkotika

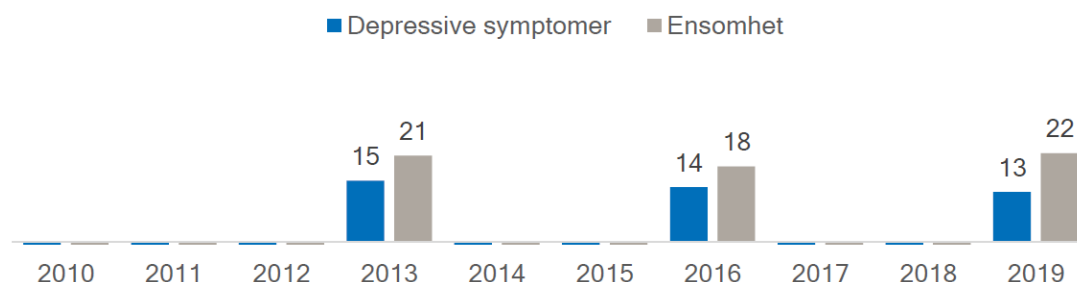
Når vi spør deltakerne i undersøkelsene som vi har gjennomført om hvem som har prøvd marihuana/hasj får vi samme totaltall i 1997,2002,2007, 2011, 2013 og 2016 ca.8 %. I 2019 er dette tallet halvert. Nesten alle som sier dem har prøvd er elever i Videregående skole. For Vefsn vil dette utgjøre omlag 30-40 personer. I tillegg kommer brukere og ungdom som enten er sluttet eller droppet ut av skolen, så det er ingen grunn til å betvile at Vefsn fortsatt har et miljø for bruk og salg av narkotika blant ungdom.

Psykisk helse

I likhet med undersøkelsen fra 2016 ligger vi høyt når det gjelder depressive plager. Flere enn landsgjennomsnittet svarer at de er ensomme. Det er flere jenter enn gutter som sier at de er plaget av depressive symptomer.

Tidstrend i Vefsn

Prosentandel av ungdomsskoleelever som er mye plaget av ...

Når vi ser på disse tallene er det viktig å huske det som Nova skriver i «*Nasjonal ungdomsrapport 2014*».

“Selv om omfanget av helseproblemer er to til tre ganger høyere for jentene enn for guttene, viser Ungdata at det er mange likhetstrekk mellom de guttene og jentene som sliter mest. De som har flest psykiske plager, har dårligere relasjoner til foreldrene sine de har færre venner, blir oftere mobbet og de liker seg dårligere i lokalmiljøet og på skolen enn de med god psykisk helse. Det er også et gjennomgående trekk at ungdom som sliter psykisk, oftere enn andre er involvert i ulike typer risikoatferd. De har i betydelig større grad deltatt i kriminalitet, har oftere erfaring med rusmidler, og flere har skulket skolen.”

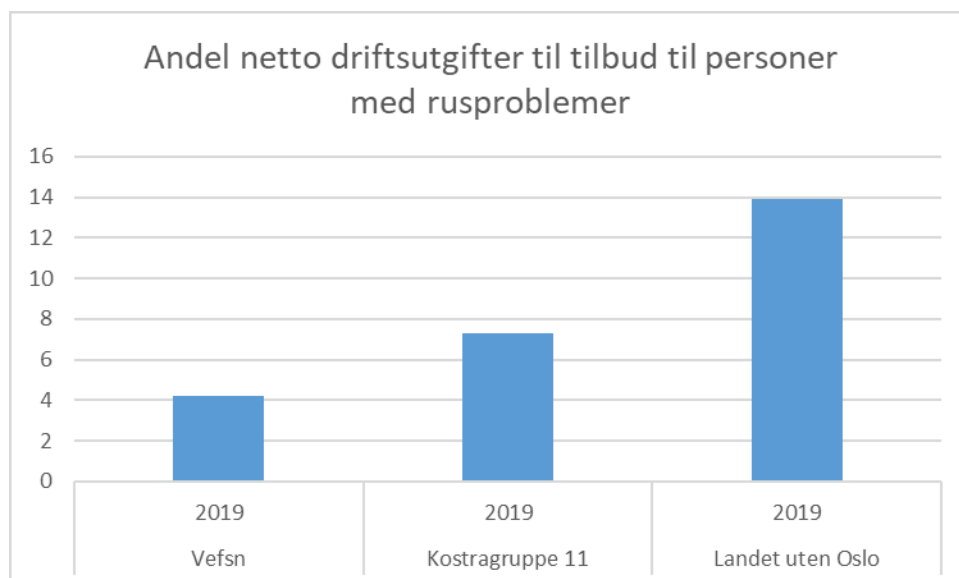
Konklusjon ungdomsundersøkelse

Resultatene fra undersøkelsen kan tyde på at det jobbes bra med store deler av ungdomsgruppa, men fortsatt er det en gruppe som utsettes for risikofaktorer. Fortsatt er situasjonen når det gjelder psykisk helse og ensomhet ei bekymring. I tillegg er det grunn til være bekymret for en generell økning i debutalder og den gruppa av ungdommer som har et svært høyt forbruk av rusmidler.

Det er ikke foretatt samme type ruskartlegging i voksenaldergruppa.

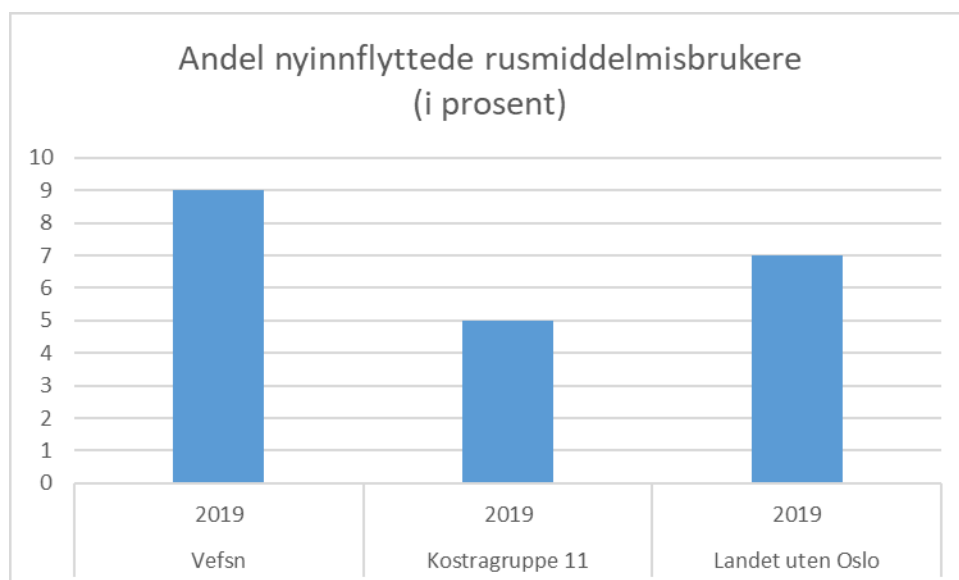
Ressursbruk i omsorg

I prosessen ble det ytret et ønske om å legge fram kvantitative tall som sier noe om ressursbruk innen tjenesten

KOSTRA 2019 (<https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/vefsn/>)

Vi ser at Vefsn bruker mye mindre netto en landet og sammenlignbare kommuner, men ligger litt under KOSTRA gruppa når vi ser på brutto kostnader. Det betyr at avdelinga har skaffet seg eksterne inntekter til tjenesteområdet.

KOSTRA 2019 (<https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/vefsn/>)

Kommunen ligger over landet og sammenlignbare kommuner når det gjelder bosetting av personer i målgruppa.

Temamøter

Som en del av kunnskapsprosessen ble mange aktører invitert til arbeidsmøter. Mange av de som arbeider innenfor aktuelle tjenester i Vefsn kommune var med på møtene som skulle kartlegge tiltak innenfor rusfeltet. Det ble avholdt totalt 2 temamøter med tre tema.

Tema Rusomsorg

Tema for dagen var: «Hvordan arbeider kommunens tjenester for mennesker som er rusavhengige eller står i fare for å bli rusavhengig, hva bør være fokus i arbeidet framover?» Følgende tre emner ble belyst bo-situasjonen, mestringsarena og bemanning

En del som bor i vanlige boliger, har behov for hjelpetjenester. Noen har en adferd knyttet til sitt problem, som gir dårlig boevne og som kan medføre oppsigelse fra bolig. Alle har krav på et sted å bo, og noen av de som mottar tjenester. Kommunen har ikke miljøtjeneste som kan veilede og hjelpe og forebygge i disse situasjoner og tjenestemottakere havner da i en runddans som gir stadig nye personlige nederlag, og som stresser og binder opp kommunal saksbehandling og økonomi.

Quales fungerer godt som treffpunkt og aktivitetsarena. Mange brukere får dekket behov for jobb, sosialarena og aktiviteter i kjøkken og kafe. Plassen er godt besøkt. Huset brukes også på kveldstid. I 2. etasje i Quales er det mestringsarena og møteplass for ungdom. Her er det potensial for samlokalisering og flere aktiviteter. Få faste stillinger i Quales gjør framtida for Quales usikker.

- Bemannede boliger med akutt plasser og kvinneskjerming
- Sikre videre drift og utvikling av Quales
- Inkluderende tilbud til alle grupper

Tema - Skjenking og salg av alkohol

Møtet var en dialog på ulike tema som var knyttet til salg og skjenking av alkohol. Først var det en orientering fra bransje. Så fulgte orientering om alkohollov og eksisterende vedtekter. Ulike innspill som ble tatt med og vurdert i det videre i arbeidet var:

- Eksisterende skjenke og salgspolitikk fungerer.
- Utvalget ønsket utvidet salgstid på morgenen..

Tema - Tidlig innsatts og generell forebygging

Møtet startet med at representanter fra ungdomsrådet la fram ungdomsundersøkelsen og ungdomsrådets egen ungdomsrapport. Resultatene fra denne er referert tidligere i dokumentet.

Det andre tema var kommunens forebyggende arbeid. Hele kjeden fra helsesykepleierens arbeid med gravide til tidlig innsatts i barnehagen, skolens arbeid, arbeidet til psykisk helse og Barne- og ungdomstjenesten, arbeidet til Nav og politi og rettsvesen ble presentert.

Ulike innspill som er tatt med i det videre arbeidet:

- Viktig å fortsette med det helsefremmende arbeidet i ungdomsskolen, og spesielt arbeidet med psykisk helse og ensomhet.

- Det har vært en bedring av tverrfaglig samarbeid, men man ser potensial for ytterligere forbedringer.
- Bedre kontakt og bedre oppfølging med familier med utfordringer.
- Vefsn har en sammenhengende kjede av forebyggende tjenester
- Videreføring av DRIV- prosjektet.
- Ungdom ønsker digitale tjenester og treffsted for ungdom som går på videregående.

Måloppnåelse i forhold til “gammel” plan

Ved rullering av planene er det naturlig å foreta en gjennomgang av resultatmålene i den utgående plan.

Måloppnåelse i forhold til resultatmål delmål 1

Delmål 1

- **Færre tobakksbruker i ungdomsgruppa.**
  - Mål oppnådd ved nedgang i antall røykeri ungdomsskolen.
- **Høyere debutalder for alkohol samt minske gruppa som er “stor forbrukere” av rusmidler blant ungdom.**
  - Mål ikke oppnådd, flere og yngre debutanter, positivt er nedgang i brukere av hasj.
- **Dialog med brukergruppa skal gi gode forebyggende tilbud.**
  - Mål oppnådd ved at nye brukertjenester og økt kapasitet er etablert og tallene for depressive symptomer er litt lavere en 2016.
- **Iverksett tiltak som skal gi bedring i arbeidet med psykisk helse på ungdomstrinnet**
  - Mål oppnådd ved at nye brukertjenester og økt kapasitet er etablert
- **Etablering av metode for tidlig innsatts skal gi bedre oppfølging av familier som har utfordringer med forbedret meldingspraksis mellom barnehage, helsesøstertjeneste og barnevernet.**

Mål oppnådd ved nye dokumenterte rutiner i barnehage. Det ikke gjennomført samtaler med tjenestene der vi ber dem vurdere om rutinene fungerer.

Delmål 2

Dette er våre resultatmål 2016-2020:

- **Videreutvikling av det formelle samarbeidet som er etablert gjennom “Trygt og trivelig uteliv”.**
  - Ikke oppnådd, da det for tiden ikke er et formelt og strukturert opplegg med eksterne aktører.
- **Prioritering av salgs- og skjenkekontroller innenfor fokusområder fra arbeidet med “Trygt og trivelig uteliv”.**
  - Oppnådd

Delmål 3

- **Personer i Vefsn med et rusmiddelproblem skal tilbys trygge boforhold.**
  - Delvis oppnådd ved at man har bosatt mange i egen bolig.
- **Personer i Vefsn med et rusmiddelproblem skal ha tilbud om arbeid eller aktivitet.**
  - Delvis oppnådd ved arbeidet til Kirkens bymisjon og Quales

Konklusjon kartlegging

Grappa har følgende hovedkonklusjoner fra kartleggingen:

1. Vefsn kommune gjør en god innsats for store deler av ungdomsgruppa.
2. I Ungdata-undersøkelsen ligger vi høyt når det gjelder ensomhet og mange svarer at de har et deprimert stemningsleie. Det er flere jenter enn gutter som sier dette.
3. Når det gjelder situasjonen for etablerte rusmiddelavhengige ser det ut som situasjonen er endret i en positiv retning for de som får egen bolig.
4. Når det gjelder bo-situasjonen for gruppa, kan det se ut som de etablerte ordningene ikke fungerer for den delen av målgruppa som er de mest marginaliserte. Dette gjelder både fysisk utforming, administrering, plassering, samt sosial oppfølging av boligene.
5. Videreføring av etablerte aktivitetstilbud
Etablerte velfungerende tilbud til rusmiddelavhengige står i fare for å bli nedlagt på grunn av manglende finansiering.
6. Det kan virke som kommunen har utfordringer når det gjelder sosial eksklusjon, det kan se ut som unge menn med sosiale utfordringer er overrepresentert, dette gjelder spesielt de som har lite sosialt nettverk, traumer og manglende og dårlige familierelasjoner.

7. Vefsn kommune opplever at situasjonen er oversiktlig, stabil og lite konfliktfylt når det gjelder salg og skjenking av alkohol. Kontroller og dialog med bransje oppleves i hovedtrekk som positiv og konstruktiv.

8. Tjenestetilbudet for unge med begynnende rusproblematikk har fått ei bedring av koordinering, systematisering og samarbeid, viktig at denne jobben fortsetter.

DEL 2: MÅL

Hovedmål/visjon:

Kommunens rusmiddelpolitikk skal forebygge og redusere skadevirkningene av alle typer rusmidler for kommunens innbyggere.

Delmål 1:

Alle kommunale enheter skal samarbeide om å forebygge rusmiddelmisbruk. Kunnskapsbaserte metoder og dialog med brukerne skal være i sentrum, slik at vi kan sette inn rett type tiltak i forhold til utfordringene på tidligst mulig tidspunkt.

Delmål 2:

Vefsn kommune ønsker å fremme alkohollovens formål om å begrense samfunnsmessige og individuelle skader forårsaket av alkoholbruk.

Delmål 3:

Alle kommunale tjenester skal samarbeide slik at personer med rusmiddelproblem skal få et verdig liv.

Delmål 1

Delmålet klargjør at arbeid med forebygging av rusmiddelmisbruk er en oppgave som hele lokalsamfunnet må ta del i. Arbeidet med å forebygge må starte før problemene blir for store. Derfor er det viktig å involvere ungdom i arbeidet, heve foreldrekompetansen samt å involvere alle aktører som har forutsetninger og muligheter til å ta del i dette arbeidet.

Dette er våre resultatmål 2020-2024:

- ***Færre unge skal føle seg ensom***
- ***Høyere debutalder for alkohol***
- ***Dialog med ungdomsgruppa skal gi gode forebyggende tilbud og tjenester.***
- ***Opprettholde tiltak og ressurser i arbeidet med psykisk helse på ungdomstrinnet***

Delmål 2

Alkohol er det rusmiddelet i landet som er årsak til flest problemer og som krever mest ressurser i forhold til forebygging, omsorg og behandling. Av disse grunner er det viktig at kommunen i samarbeid med den del av næringslivet som selger eller skjenker alkohol, har et system som på den ene siden kan bidra til å forebygge misbruk, og på den andre siden kan virke kontrollerende.

Det siste også av hensyn til at næringen skal kunne oppleve at kommunen praktiserer likhet og rettferdighet ovenfor bevillingsinnehaverne. Kontrollvirksomhet med reaksjoner ved brudd blir en vesentlig del av dette arbeidet.

Kontrollvirksomheten videreføres med egne kontrollører, da dette viser seg å gi et godt grunnlag for oppfølging av den enkelte kontrollør, som igjen gir et godt grunnlag for den enkelte kontroll. Et tett samarbeid mellom skjenkekontoret og kontrollørene er avgjørende for at brudd på alkohollovgivningen skal avdekkes og rapporteres på riktig måte, og at kontrollørene løpende får den opplæringen de har behov for.

Retningslinjene skal legge til rette for forsvarlig håndtering av alkohol som salgs- og nytelsesvare. Vefsn kommune har som mål å motvirke brudd på alkohollovgivningen gjennom et godt og nært samarbeid med bransjen.

Vefsn kommune viderefører intensjonene fra sitt samarbeid med KoRus Nord om Ansvarlig Alkoholhåndtering og Ansvarlig Vertskap. Samarbeidet skal bidra til en bedre oppfølging og opplæring av bevillingshaverne.

Dette er våre resultatmål 2020-2024:

- ***Videreutvikling av det formelle samarbeidet som er etablert gjennom “Trygt og trivelig uteliv”.***
- ***Prioritering av salgs- og skjenkekontroller innenfor fokusområder fra et nytt arbeidet med “Trygt og trivelig uteliv”.***

Delmål 3

Det er en krevende målsetting for Vefsn kommune å kunne gi rett hjelp som personer med et rusproblem, både i sin hverdag eller for å komme ut av sin vanskelige livssituasjon.

Noen vil kunne ha behov for et samtaletilbud eller støttekontakt, mens andre vil kunne ha behov for hjemmetjeneste eller bistand til å skaffe bolig. Andre igjen vil kunne ha behov for bistand fra et annet behandlingsnivå og på institusjon. Uansett hjelpebehov, vil en være avhengig av flere instanser på ulike nivå. Vefsn kommune må sørge for at denne innsatsen blir koordinert.

Dette er våre resultatmål 2020-2024:

- ***Personer med rusmiddelproblem skal tilbys trygge boforhold.***
- ***Personer med rusmiddelproblem skal ha tilbud om arbeid eller aktivitet.***

DEL 3: TILTAK

Tiltak 0.1 Videreføring av tidligere plan og arbeid

Ansvar: Rådmannen

Tidsfrist: Løpende

Økonomisk konsekvens: Allerede finansierte tiltak.

Beskrivelse av tiltaket:

Det er i tidligere plan etablert tiltak som:

- Opprettelse av miljøterapeuter og helsetjenester
- Aktivt ungdomsarbeid slik som ungdomsklubb og treffsteder
- Quales
- Medvirkingsarbeid for unge og opprettelse av SLT-koordinator i rådmannens stab.
- Rusforebyggende opplæring i grunnskolen som inkluderer foreldregruppa

Det er imidlertid ingen tvil om at disse tiltakene er svært viktige, og de er forutsetningen for at det settes opp nye tiltak. Det betyr at dersom kommunestyret velger å legge ned noen av disse tiltakene, så er mye av grunnlaget borte for en ny rusmiddelpolitisk handlingsplan

Tiltak delmål 1

Tiltak 1.1 Vurdering av etablert tiltaksrekke

Ansvar: Rådmannen

Tidsfrist: 31.12.2022

Økonomisk konsekvens:

År	2021	2022
Utgifter		
Veiledning/ kompetanseheving	250.000,-	250.000,-
Prosjektledelse/Vikarutgifter	250.000,-	250.000,-
Sum	500.000,-	500.000,-

Inntekter		
Skjønnsmidler	250.000,-	250.000,-
Egenfinansiering	250.000,-	250.000,-
Sum	500.000,-	500.000,-

Beskrivelse av tiltaket:

Vefsn kommune har etablert ordninger for tidlig innsats gjennom å innføre metoder som identifiserer sosiale problemstillinger som barn og familier i målgruppen, samt en adekvat tiltaksrekke som kan møte disse problemene. Disse tilbudene gis av ulike tjenester og fagpersoner. Vefsn kommune driver med mange aktiviteter som er trivselsfremmende og forebyggende. Det jobbes i skole og barnehage med ulike forebyggende tiltak.

Det synes likevel slik at det er ei gruppe av ungdommer som utsettes for risikofaktorer og som vi ikke har funnet adekvate tiltak for.

Det er på tide at man gjør en gjennomgang av de tiltakene som man har innenfor feltet undersøker hvordan tiltakene fungerer og undersøker barn og unges erfaringer med disse.

Rådmannen får i oppgave å organisere en vurdering av tiltaksrekke, samt å legge fram for politisk nivå en orientering i første kvartal 2022 der tiltaksrekka vurderes.

Tiltak 1.2 Samarbeid innenfor rusforebygging

Ansvar: Rådmannen

Tidsfrist: 2020, ved innvilgning av ekstern støtte.

Økonomisk konsekvens:

År	2020	2021	2022	2023
Driftsutgift	100.000,-	100.000,-	100.000,-	100.000,-
Eksterne tilskudd	100.000,-	100.000,-	100.000,-	100.000,-

Kommunen har mange arbeidstakere som arbeider innenfor områder som yter rusforebyggende tjenester. Flere av disse møter mennesker med vansker relatert til rus, atferd og psykiatri. Disse arbeidstakerne har ofte spesialkompetanse innenfor fagfeltet, men mange skulle hatt bedre muligheter for erfaringsdeling, samarbeid, oppdatering. Årlig bør det arrangeres en erfaringskonferanse i Vefsn.

Til denne konferansen inviteres også politikere, ungdom, brukere og andre interesserte. Deler av utgiftene til denne dekkes innenfor ordinære opplærings/kompetanse/kursmidler, i tillegg søkes det om økonomisk og faglig støtte fra andre instanser.

Aktuelle tema for konferanse 2020-2024 være;

- Ensomhet- mitt eller vårt problem?
- Hvorfor rus- hva er hygge og hva er problem?
- På hvilken måte involverer vi brukerne i styringen og forbedring av våre tjenester?

Den enkelte enhetsleder er ansvarlig for at tiltaket innarbeides i enhetens virksomhetsplan slik at fagfolk knyttet til de ulike enhetene kan delta i konferansen.

Tiltak 1.3 Rullering av plan for kommunens inkluderingsarbeid.

Ansvar: Rådmannen

Tidsfrist: 1.1.2023

Økonomisk konsekvens:

År	2021	2022	2023
Utgifter			
Veiledning/ kompetanseheving	250.000,-	250.000,-	250.000,-
Inntekter			
Egenfinansiering	250.000,-	250.000,-	250.000,-

Beskrivelse av tiltaket:

Vefsn kommune utarbeidet i 2018 en egen levekårsplan, utvalget foreslår at LIM-utvalget gjennomfører et politisk arbeid der de ser på denne planen.

Vi ser for oss et arbeid med følgende tema:

- Hvordan arbeider kommunen med å sikre god integrering av personer og familier med sosiale utfordringer.
- Samarbeider de ulike tjenesteområdene for integrering, opplæring og mottak.
- Er det godt samarbeid mellom offentlig-, privat- og frivillig sektor.

Organisering

Arbeidet vil bli gjennomført som prosjekt styrt av LIM-utvalget.

Vi ønsker et oppdatert strategidokument fra dette arbeidet:

Arbeidet forankres i gjeldende dokumenter på systemnivå og et særlig blikk på FNs barnekonvensjon

Tiltak 1.4 Videreføring av ungdomsprosjekt i avdeling for psykisk helse.

Tidsfrist: 1.1.2022

Økonomisk konsekvens:

År	2021	2022	2023
Utgifter			
Lønn	1,4 mil	1,4 mil	1,4 mil
Inntekter			
Tilskudd FM	1,4 mil	0	0
Egenfinansiering	0	1,4 mil	1,4 mil

Bakgrunnen for tiltaket er prosjektet «Rett på – når du trenger det»

Mål for prosjekt Rett på var å jobbe forebyggende for å unngå rus, uheldig atferd og begynnende uhelse for unge mellom 13-23 år gjennom økt tilgjengelighet og rask innsats med hensiktsmessige tiltak.

Tilbud som gis er Rett-på-samtaler: Ungdom får mulighet for samtale raskt; uten søknad og ventetid. Formålet er å «få ryddet i tanker» avklare behov for å gå over i et ordinært tilbud uten å bytte kontaktperson.

Det gis også tilbud om Oppfølgingsteam der tjenesten kan gi ungdom tilbud om kartleggingssamtale innen 1 uke. Er det behov utarbeides plan og mål for behandling i samarbeid med behandlingskontakt og ungdom. I hovedsak tilbys mestringssamtaler og miljøterapeutiske tiltak i samarbeid med foreldre og ulike hjelpeinstanser.

Fra prosjektstart og ut 2019 har vi sett ei jevn økning i ungdom som søker tilbud ved avdeling for psykisk helse. Fra 6 stk i 2017 til 67 i 2019.

Prosjektet har også gruppetilbud som kursene «Bedre psykisk helse» og «Tankevirus».

Hver torsdag er det gitt ungdomstilbud på ettermiddagstid i Qvales Mestringshus. Det er registrert 310 ungdomsbesøk (157 første halvår + 153 andre halvår) i løpet av 2019. Det gir et gjennomsnitt på ca. 8 ungdommer hver gang. Tilbudet på Qvales Mestrings hus er brukerstyrt og primært for ungdom med utfordringer relatert til psykisk helse og rus. Erfaringer fra halvannet års drift har vist at man har nådd målgruppen.. De møter hverandre med forståelse,

respekt og støtte. Tilbakemeldinger så langt er at ungdommen opplever relativt stor grad av medvirkning (MED ungdom i fokus, 2019). De unge kan også få samtale med en voksen ved behov. Det serveres alltid et enkelt måltid. Tilbudet ved Qvales Mestringshus er gratis. Prosjektet «Rett på – når du trenger det» deltar på en rekke samarbeidsarenaer som Fagteam, arbeidsgruppe til Møsjø-konferansen, DRIV, undervisning om psykisk helse i videregående skoler (VIP) og Verdensdagen for psykisk helse for å nevne noen. Gjennom dette gis vi mulighet til være en del av helhetlig hjelp og vi når ut med informasjon om psykisk helse og om hjelpetilbud som finnes.

Sentrale føringer fra helse- og omsorgsdepartementet og helseforetakene sier at psykiske helsetjenester skal være lett tilgjengelig og gis på riktig nivå (Sosial- og helsedirektoratet, 2007, Helse- og omsorgsdepartementet, 2020). Nasjonal helse- og sykehusplan 2020-2023 understreker også viktigheten av hjelp på riktig tjenestenivå, og presiserer at spesialisthelsetjenesten i større grad skal jobbe med tilbud til pasienter med mest omfattende behov. Føringer er at kommunene skal gi tilbud til de med lettere og moderate psykiske helseplager. Spesialisthelsetjenesten skal være en støttespiller og veileder til fagfolkene som jobber i kommunale helsetjenester (Helse- og omsorgsdepartementet, 2020).

Tjenesten opplever at BUP forfølger egne og statlige føringer, der terske for å få tilgang til spesialisthelsetjenestens tilbud skulle heves. Dette gjør at gruppen med milde til moderate lidelser opplever at de får vansker med å få et tilbud ved BUP. Prosjektet har vi erfart at kommunen har et behov for en egen psykisk helsehjelp for unge i aldersgruppen 13 – 23 år i tillegg til de allerede eksisterende tilbud i kommune og stat.

Rapporter fra ungdomspolitiske dager de siste årene, samt rapporter fra «MED ungdom i fokus» viser at ungdom har etterspurt en mer tilgjengelig psykisk helsetjeneste (MED ungdom i fokus, 2018, 2019). Det ønskes en tjeneste med lav terskel og kort ventetid, en tjeneste som er tilgjengelig ut over vanlig kontortid og mer informasjon om *hva* som finnes av hjelpetjenester og *hvor* de finner dem. Disse tilbakemeldingene ble vårt satsningsområde i prosjektets første del.

Etter ca. ett års drift (juni 2019) engasjerte vi «MED ungdom i fokus» for å få nye innspill og tilbakemelding fra ungdommer som hadde erfaring fra tjenesten vår (brukere av tjenesten). I rapporten fremkom at de unge generelt var fornøyd med tilbudet, og trakk særlig frem fleksibilitet som en positiv faktor. Vi vurderer at medvirkning fra de unge er selve fundamentet for å lykkes i utvikling av tilbud og tiltak innen psykisk helse. Dette understøttes også i Prop. 121 S «Opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse, 2019 – 2024» (Helse- og omsorgsdepartementet, 2020).

Det å videreføre tilbudet har også i et «moralsk» og «etisk» aspekt overfor ungdom og brukere av tjenesten til å beholde det vi i fellesskap har bygd opp. Her vises til arbeidet de unge har bidratt med gjennom fokusdager, ungdomspolitisk arbeid og medvirkning fra alle unge involverte i prosessen. Det er lagt ned betydelige ressurser i å bygge opp tilbudet og gjøre det kjent, og ungdom benytter seg av tjenesten

Fra 01.01.2020 mottar vi økte prosjektmidler til sammen 2 x 100 % stilling fra fylkesmannen.

For å fortsette denne satsningen på de unge ønsker avdeling for psykisk helse å etablere et Ungdomsteam som en del av vår tjeneste etter prosjektperiodens slutt.

Ut fra erfaringene i prosjektet bør «Ungdomsteam» ha minimum to ansatte, med særlig kompetanse på ungdom og psykisk helse. Teamets oppgave vil være å videreutvikle tilbud og tjenester som allerede er etablert i prosjektperioden og utvikle nye tilbud ved behov.

Teamet må ha kompetanse på ungdom og psykisk helse generelt, samt kompetanse på utredning, behandling og forebyggende tiltak for målgruppen. Denne kompetansen må være faglig «tyngre enn den man finner i andre kommunale tjenester» Ved å etablere et «Ungdomsteam» i avdeling for psykisk helse vil man sikre at ungdom med milde til moderate lidelser fortsatt får et spesifikt (spesialisert) tilbud innen psykisk helse og rus etter prosjektperioden.

Uten ungdomsteam kan arbeidet med samarbeidsmodeller og de øvrige kommunale helse- og omsorgstjenestene, jfr. Prop. 1215, kap. 5. + veileder for Pakkeforløp bli en utfordring

For å kunne realisere og videreføre prosjektmålene, imøtekomme lov og forskrifter, behov og ønsker fra ungdommene, samt skape kontinuitet i tilbudet er det behov for å etablere et «Ungdomsteam» i avdeling for psykisk helse.

Tiltak 1.5 Prosjekt «Bruk av digitale plattformer for kommunikasjon og dialog med ungdom»

Ansvar: SLT- koordinator

Tidsfrist: Iverksettes fra 2020

Økonomisk konsekvens:

År	2020	2021	2022	2023
Driftsutgift	Ekstern prosjekt-finansiering	Ekstern prosjekt-finansiering	Ekstern prosjekt-finansiering	550.000

Administrasjonen tar kontakt med tidligere samarbeidsparter i ungdomsarbeid med medvirkning for å initiere et felles 3. årig Helgelandsprosjekt med internasjonal perspektiv. Hovedmotivasjon for prosjektet er dyktiggjøring av ungdom og digital innovasjon. Prosjektet har bakgrunn i arbeidet til Ungdomsråd og SLT-koordinatorer i Brønnøy, Hemnes og Vefsn.

Prosjektspørsmål og tema som skal belyses er:

1. Hvordan kan deltagelse og dyktiggjøring hindre utenforskap i en fragmentert og dual verden?
  - a. Hvordan kan man få støtte og psykisk helsehjelp som gir deltagelse og inkludering?
  - b. På hvilken måte kan ungdom få mer ansvar for at de tjenestene de får, er tilpasset og brukerorientert?
  - c. Hvordan kan arbeidet til «MED ungdom i fokus», «DRIV» og «LOS» gjøre utenforskap til deltagelse?
  - d. Hvordan skape inkluderende møteplasser som gir trivsel og rusforebygging?

2. Hvordan kan digital dialog/kommunikasjon styrke arbeidet med:
  - a. Helsehjelp
  - b. Tjenestedesign
  - c. Medvirkingsarbeid
  - d. Kvalifisering, veiledning og dyktiggjøring
  - e. Sosiale arenaer for ungdom
  - f. Kommuneapp
    - i. Aktiviteter
    - ii. Informasjon kommunale tjenester
    - iii. Busstider

3. Kompetansehevede tiltak som kursing, utdanning og praksisutvikling innenfor:
  - a. Tjenestedesign og brukervedvirkning
  - b. Digital kompetanse (ung og voksen)
    - i. Generell og fagspesifikk
      1. Rådgivertjenester/Konsultasjon
      2. Helse
      3. Medbestemmelse

Gevinster som man ønsker av arbeidet er:

Bedre tilpasset tjenester for ungdom, bedre kvalitet på tjenesten for ungdom, en attraktiv og moderne region, færre inaktive ungdommer, mindre frafall i skolen og høyere arbeidsdeltakelse blant ungdom

Vi forventer at man får bedre interkommunalt samarbeid. Muligheter for felles digitale plattformer på Helgeland samt bedre evne til å gjennomføre og drive endringsarbeid/prosjektarbeid hos samarbeidspartnere.

Aktuelle Samarbeidspartnere vil være:

Aktører som Digitale Helgeland, Helgeland ungdomsråd, Brønnøy, Vefsn, Hemnes, Rana kommuner, MED ungdom i fokus, Investing in Children og andre NGO, Vennskapskommunene i Serbia og Sverige, Nord universitet VÆKST/Digitalkompetanse Og NAV

Mulige finansieringskilder for prosjektet:

Erasmus+, Kommunalt kompetanse og innovasjonsmidler, skjønnsmidler Sosialt entreprenørskap/Salg av ideer/Teknologi

Tiltak 1.6 Aktiviteter og tiltak mot frafall og utenforskap. (Driv).

Ansvar: NAV

Tidsfrist: 01.01. 2024

Økonomisk konsekvens: Ingen nye utgifter ved endt prosjekt, men Vefsn kommune må endre sin praksis.

År	2020	2021	2022	2023
Driftsutgift	Ekstern prosjekt-finansiering	Ekstern prosjekt-finansiering	Ekstern prosjekt-finansiering	0

DRIV – et program for unge som står utenfor skole og jobb

Bakgrunn:

Vefsn Kommune har registrert ca. 100 unge mellom 18 og 25 år som ikke er under utdanning eller i jobb og har sosialstønad eller andre offentlige ytelser som hoved inntektskilde

Kommunen har vedtatt plan for inkludering og levekår. I planens tiltaksdel beskrives tidlig innsats og samarbeid for målgruppa unge sosialhjelpsmottagere som ei av de prioriterte grupper.

For at Driv skal fungerer er bruker og brukes behov i sentrum når man bygger utviklingsarbeidet. Unge brukere av NAV har vært aktive i planlegging, og vil være aktive i gjennomføring og evaluering av Driv.

Tiltaket vil være nært knyttet til opptrappingsplanens mål om brukerstyring, tilpassede tjenester og tidlig innsats.

Tiltaket eies av Nav, men er et samarbeid mellom er mellom brukerne av NAV-tjenesten, ulike kommunale instanser som SLT, Folkehelse, Barne- og ungdomstjenesten, Avdeling for psykisk helse og MED ungdom i fokus.

Arbeidet skal gi tilgjengelighet til arbeidsliv og hjelpetjenester og være en utviklingsdugnad for målgruppa.

Mål

Utviklingsarbeidet Nytt Driv har tre hovedmål

1. Få unge Sosialhjelpsmottakere (18-25) over fra passivitet, diagnosejakt og stagnasjon til utvikling, aktivitet og ansvarlighet.
2. Få NAV's tjenester for unge Sosialhjelpsmottakere enda bedre tilpasset målgruppa
3. Involvere næringsliv og kommunale tjenester i arbeid med målgruppa.

Organisering

Det er ulike aktører som vil være aktive i Driv, tillegg til nevnte kommunale vil flere som Videregående skole, Næringsliv, Opplæringskontor og Karrieresenter for å nevne noen være med. Hvem som er samarbeidsparter, er ikke statisk og vil endre seg når vi prøver ut opplegget

Rekrutering skjer gjennom arbeidet til Navs ungdomsteam med inntaksintervju og samarbeidsavtale/søknad blant deres brukere.

Program har hovedtrykk på yrke- og karriereplanlegging, sosial kompetanse, og viktigst er å finne en passende jobb eller utdanning/opplæring. Ved oppstart ser enn for seg at bør være maks. 10 deltakere i DRIV og ikke mindre enn 5 i hver periode. Dette for å få til en god gruppedynamikk. I tillegg vil det være krav til løpende planlegging og evalueringsarbeidet sammen med brukere både før undrer og etter 4 ukersperiodene.

Ved første gjennomkjøring ser programskissen slik ut:

Vi har aktiviteter alle fem ukedagen kl 10- 14 i 4 ukersperioden. Alle dager er det samlet oppstart og lunsj.

Uke1- Bli kjent, Intro av prosjektet, første næringslivsmøter, fokusdager om forventninger til Driv og til seg selv og fysiske aktiviteter.

Uke 2 – Er tematikk Psykisk helse, MEDkurs, folkehelse- og egenutviklingsperspektiv, Aktivitetsdag folkehelse, Intervjukurs tema som berøres.

Uke 3 – Jobbes det med Psykisk helse og jobb, tanker, ønsker og drømmer om jobb og Jobbsøknader / CV samt intervju. De møter også videregående skole og har økonomikurs.

Uke 4 - Medbestemmelse og utprøving, Veien videre, Arbeid- Utprøving i bedrift, Sluttevaluering og Høgtidelig avslutning med alle deltakere og samarbeidsparter

Under prosjektet løp forventer det at både innhold, arbeidsformer og omfatning i 4 ukers programmet er forandret flere ganger.

Økonomi:

Prosjektet har deltakere som kvalifiserer til ulike støtteordninger gjennom det offentlige virkemiddelapparat, men for at Driv skal være bærekraftig må målet med utprøvingen være at man på sikt kan klare arbeidet innenfor nåværende økonomiske rammer.

Styring:

Prosjektets daglige virke styres av arbeidsgruppe og det er opprettet en styringsgruppe med representanter for blant annet kommunen, NAV og næringslivet.

Tiltak 1.7 Ungdata -ungdomsundersøkelse

Ansvar: SLT-koordinator

Tidsfrist: 2022

Økonomisk konsekvens:

	2022
Driftsutgift	150.000,-
Tilskudd andre	150.000,-

Vefsn kommune har jevnlig gjennomført ungdomsundersøkelser for å få oversikt over den generelle situasjonen i ungdomsgruppa. Under forutsetning av ekstern finansiering/fortsatt gratis Ungdata, gjennomføres ungdomsundersøkelse ved utløp av planen for å kunne evaluere resultatmål og som grunnlag for videre arbeid. Vefsn kommune skal bruke Ungdata opplegget fra KoRus.

Tiltak delmål 2

Tiltak 2.1 Alkoholpolitiske retningslinjer

Ansvar: Rådmannen

Tidsfrist: 2020

Økonomisk konsekvens:

År	2020	2021	2022	2023
Nettoutgift	0	0	0	0

Oppfølging av ruspolitiske retningslinjer, med en tett oppfølging og samarbeid med bransje, skal balansere forholdet mellom de positive sidene ved fest, nærings- og uteliv og de negative sidene ved rusbruk.

Tiltak delmål 3

Tiltak 3.1 Styrking av rustjenesten, boliger med heldøgns bemanning.

Ansvar: Rådmannen

Tidsfrist: 2022

Økonomisk konsekvens:

År	2020	2021	2022	2023
Driftsutgift			4mil.	4 mil.
Investering		20 mil		

Det forutsettes at det søkes om boligsosiale prosjektmidler til bemanning og etablering av dette tiltaket samt at tiltaket innarbeides i forbindelse med revidering av boligsosial plan.

Kommunen har pr i dag disponibelt 8 boliger øremerket personer med rusproblem. 4 av disse er forbeholdt "kronikere", DVs personer som ikke er under rehabilitering, og hvor fokuset er livskvalitet. De andre 4 er tiltenkt personer under rehabilitering med tett oppfølging og god rusmestring som mål (ettervern, LAR- behandling osv.).

Beboerne i disse boligene har oppfølging/tilsyn av rustjenestens miljøterapeuter man-fre 08.00-15.30 (men med fleksibel arbeidstid etter behov)

Det viser seg at det er mye uro i og rundt disse boligene. De tiltrekker seg folk fra rusmiljøet, men også eksempelvis mindreårige jenter som bruker enkelte av boligene til festformål. Naboer og foreldre er fortvilte, og politiet og AMK tilkalles forholdsvis ofte i forbindelse med støy og utagerende festing med påfølgende vold og skader.

Utforming av boligen:

- 6 leiligheter, hvorav to forbeholdes kvinner:

Små funksjonelle leiligheter m sovealkove, lite kjøkken og lite bad

- 2 hybler forbeholdt ”akutt-plassering”:

Hybel med hybelkjøkken, lite bad

- Fellesareal med lite kjøkken

Tiltenkt sosiale tilstelninger og fellesmåltid. Fellesarealet må være rusfritt.

- «vaktrom»/kontor med bad.

Boligen må bygges slik at de to leilighetene forbeholdt kvinner, holdes adskilt fra de resterende 4 leilighetene, dette for å sikre kvinner. Mange kvinnelige rusavhengige er traumatisert gjennom mishandling og overgrep, og føler seg utrygge med å bo ”sammen med” menn. Dette bør derfor unngås.

De to hyblene holdes helt adskilt fra leilighetene. Dette fordi brukerne av hyblene vil være i en annen livsfase enn de øvrige beboerne i boligen. Brukerne av hyblene vil ikke ha tilgang til fellesareal, men kan kontakte bemanninga ved behov.

Bemanning: Helse- eller sosialfaglig personell, fagarbeidere.

- En til to miljøterapeuter/miljøarbeidere dag
- To miljøterapeuter/miljøarbeidere aften
- En miljøarbeider natt

Ved å ha to miljøterapeuter på aftenvakt, vil det være rom for aktivitet også utenfor huset om ettermiddagene. Nattevakt er helt avgjørende for å opprettholde ro og orden i boligen.

Det må videre være et tett samarbeid med den øvrige bemanninga i rustjenesten.

Miljøterapeutene i rustjenesten vil ved en bemannet bolig få mulighet til å jobbe mer forebyggende, ettersom vi ser en økning i antall unge rusavhengige.

Miljøterapeuter i rusboligen holdes adskilt fra miljøterapeutene i resten av tjenestens boliger (Andås og Fearnleys gate), da det må tilstrebes stabilitet i bemanninga. For å sikre trygghet og verdighet, er det særlig viktig at boligen bemannes med personell med utdanning, motivasjon og interessert i arbeidet med målgruppa.

De fire leilighetene i Meieriskogen beholdes som rehabiliteringsboliger og beboerne har tilsyn fra rustjenesten som før.

Tiltak 3.2 Miljøtjeneste

Ansvar: Kommunalsjef omsorg

Tidsfrist: 2021

Økonomisk konsekvens:

	2021	2022	2023
Driftsutgift	1.800.000,-	1.800.000,-	1.800.000,-

I 2019 gjorde avdeling for psykisk helse et forsøksprosjekt på å etablere et Miljøteam for å se på behovene og mulighetene for å gi tettere oppfølging til brukerne av tjenestene innenfor rusomsorg/rusoppfølging. Under forsøket hadde vi tilbud i iht. turnus, dvs. oppfølging i variasjon dag/aften og helg.

Avdeling for psykisk hadde noe lønnsmidler på grunn av sykefravær og permisjoner og brukte disse ressursene i en 3 mnd. periode for å se hvordan det kunne funke med Miljøteam – ikke bare i fht. tjenestemottakere, men også driftsmessig.

Erfaringene som ble bekreftet av brukerne og de ansatte som jobbet i teamet var at dette fungerte godt. Spesielt var dette med tid trukket fram, det å ha bedre tid til miljøterapeutiske tiltak i hjemmet og bedre tid til å være støtteperson i fht. Instanser som NAV, leger ble oppfattet positivt av brukere og ansatte. Vår erfaring var at teamet hadde en effekt i fht. økt mestring, verdighet og selvstendighet blant brukerne i perioden med økt oppfølging.

Driftsmessig erfarte vi at den teambaserte løsningen fungerte bra, Qvales ble brukt som base for personalet og også som «drop in» arena for brukerne. I forsøket hadde vi turnus dag/aften/helg – noe som også ble rapportert som hensiktsmessig, både fra brukerne og ansatte. Variasjonen i dagene inspirerte til ulike aktiviteter og fokus i oppfølgingen.

Det er ikke mulig å etablere tilbudet med dagens ressurser og rammer. For å sette et Miljøteam i drift, med arbeid hver 3. helg må det budsjetteres det med 3 x 100% stilling. Enheten vi forsøke å innhente ekstern finansiering på koordinering og drift av tiltaket.

Tiltak 3.3 Aktivitet og sosial plattform

Ansvar: Kommunalsjef omsorg

Tidsfrist: 2020

Økonomisk konsekvens:

	2021	2022	2023
Driftsutgift	400.000,-	400.000,-	400.000,-

Vefsn kommune sine ressurser er begrenset det der derfor viktig at mange kan bidra i arbeidet med å gjøre kommunen til et bedre sted. Også arbeidet med situasjon til målgruppa må komplimenters med frivillig og privat innsatts. Det bør settes av penger til koordinering og støtte til dette arbeidet. Både arbeidet til Frelsesarmeen og Mental helse kan nevnes, men etablering av kirkens bymisjon har vært en vitalisering av det frivillige arbeidet blant målgruppa. Kommune kan ikke finansiere arbeidet til disse aktørene, men det bør etableres ei ordning med kommunalt støtte, samarbeid og tilskudd.

DEL 4: PRIORITERING

Driftskostnader ved gjennomføring av top-5 tiltak:

Prioritet	Mål/ tiltak	Benevnelse	Kostnader (1000 kr)			
			Nye driftskostnader			
			2020	2021	2022	2023
1	1.6	Aktiviteter og tiltak mot frafall og utenforskap. (Driv).	Eksterne tilskudd	Eksterne tilskudd	Eksterne tilskudd	0
2	1.4	Videreføring av ungdomsprosjekt i avdeling for psykisk helse.	Eksterne tilskudd	Eksterne tilskudd	1,4 mil	1,4 mil
3	3.2	Miljøtjeneste	0	1.8 mil	1.8 mil	1.8 mil
4	3.1	Styrking av rustjenesten, rusboliger med heldøgns bemanning.	0	0	4.mil	4.mil
5	3.3	Aktivitet og sosial plattform	0	400.000.-	400.000.-	400.000.-

Øvrige tiltak i prioritert rekkefølge

Prioritet	Mål/ Tiltak	Benevnelse
6	1.2	Samarbeid innenfor rusforebygging
7	1.5	Prosjekt «Bruk av digitale plattformer for kommunikasjon og dialog med ungdom»
8	1.3	Rullering av plan for kommunens inkluderingsarbeid.
9	1.1	Vurdering av etablert tiltaksrekke
10	1.7	Ungdata -ungdomsundersøkelse

DEL 5: KVALITETSSIKRING

(Oppfølgingen av planen)

Følgende rutiner gjelder som kvalitetssikring for oppfølgingen av denne planens innhold:

1. Rusmiddelpolitisk handlingsplan skal være en del av kommunens planstrategi og kommunens fagplan når det gjelder rusarbeid.
2. Det avgis en skriftlig statusrapport om denne planens foreslåtte tiltak til kommunestyrets møte i mai hvert år, første gang 2021.
3. Kontrollvirksomheten i henhold til alkoholloven rapporteres som beskrevet i delegasjonsreglementet.
4. I tråd med denne planens vedtatte prioriteringer fremmer rådmannen forslag til realisering av tiltak i den årlige behandlingen av økonomiplanen dersom ikke annet er bestemt av kommunestyret.

Det skal fremkomme opplysninger i økonomiplanens tekstlige del hvilke tiltak som er forankret i denne planen.

Ansvar for gjennomføring av denne rutinen: rådmannen